

Statens Kunstfonds
Projektstøtteudvalg for Scenekunst

EVALUERING AF EGNSTEATRE I DANMARK
BELLEVUE TEATRET

Nicole M. Langkilde
Juni 2015

INDHOLD

1	Indledning	3
2	Resumé af konklusioner og anbefalinger	4
3	Rammer og tal.....	6
3.1	Aktivitet og organisation	6
3.2	Økonomi	7
3.3	Vurdering af rammer og tal	8
4	Kunstnerisk aktivitet	10
4.1	Teatrets tradition og forestillinger – den kunstneriske linje	10
4.2	Forestillinger	11
4.3	Vurdering af den kunstneriske aktivitet	13
5	Forankring og synlighed.....	15
5.1	Lokal forankring og samarbejde	15
5.2	Kommunikation og synlighed	16
5.3	Vurdering af forankring og synlighed	16
6	Metode – dataindsamling.....	18
	Bilag 1: Alle egnsteatres samlede omsætning i 2013	19
	Bilag 2: Egnsteatres omsætning – 2013, offentligt driftstilskud og øvrige indtægter.....	20

1 INDLEDNING

Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst har ønsket en uvildig evaluering af egnsteatret Bellevue Teatret i Klampenborg i forbindelse med teatrets nuværende aftaleperiode

1. januar 2013 til 31. december 2016 (afløst af ny aftale for perioden 1-1-2015 til 31-12-2016, hvor Lyngby-Taarbæk Kommune indgår i finansieringen af driftstilskuddet). Til det formål har udvalget indgået aftale med dramaturg og direktør Nicole M. Langkilde (evaluator), som har gennemført evalueringen i perioden februar – juni 2015.

Bellevue Teatret fik i 2013 ny teaterleder samt ny bestyrelsesformand. Teatret er organiseret som en selvejende institution, med tilskud fra Gentofte Kommune og fra 2015 også med et mindre tilskud fra Lyngbæk-Taarbæk Kommune. Teatret har udover direktøren en fast stab på 6 administrative og scenetekniske medarbejdere. Den samlede omsætning ligger på mellem 16 og 23 (2014) mio. kr./år, heraf udgør egenomsætningen 76-73 % (2014).

De overordnede formål med evalueringen er formuleret af Kulturstyrelsen:

Formål med evalueringen

1. Medvirke til udvikling af teatrets faglige og kunstneriske niveau gennem dialog med aftaleparterne
 2. Sikre at de statslige tilskud til teatret og refusion af kommunens udgift hertil bliver anvendt i tråd med det generelle kunstneriske og faglige niveau for egnsteatre.
-

Evalueringen er baseret på både kvalitative og kvantitative data og vurderer hhv.:

1. Bellevue Teatrets rammer og tal – Økonomiske og organisatoriske forhold
2. Teatrets kunstneriske aktiviteter og kvalitet
3. Lokal forankring og synlighed.

Evaluators dataindsamling har bestået af hhv. desk research (selvevaluering, årsrapporter, Bellevue Teatret af Ulla Strømberg (2012), presseklip og bred orientering i teatrets programmer mv.), besøg på teatret og overværelse af egenproduktionerne Rytteriet 2, Perplex samt Shakespeares samlede værker. Herudover er gennemført interviews og gruppeinterviews med repræsentanter for teatrets ledelse og bestyrelse, Gentofte Kommunes kulturudvalgsformand og -direktør. Data til de økonomiske og organisatoriske forhold er indsamlet af Kulturstyrelsen. Metoden til at vurdere den kunstneriske kvalitet tager udgangspunkt i Ønskekvistmodellen, beskrevet i kapitel 6.

Evaluator vil gerne benytte lejligheden til at sige tak for et godt samarbejde med alle aktører!

Nicole M. Langkilde
Juni 2015

2 RESUMÉ AF KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Det er evaluators grundlæggende vurdering, at Bellevue Teatret med sit kommercielle sigte er professionelt og veldrevet. Siden teaterdirektør Anette Vendelbo og bestyrelsesformand Niels Kornerup tog over i 2013, har der været fokus på drift og økonomi. Kunstneriske valg hænger nøje sammen med driften af en stor og dyr teaterbygning. Teatret lever op til målene i egnsteateraftalen 2012-15.

Evaluator anbefaler derfor, at Gentofte og Lyngbæk-Taarbæk kommuner viderefører egnsteateraftalen med Bellevue Teatret.

Konkret er vurderingerne endvidere de følgende:

- Bellevue Teatret er det egnsteater, som har den absolut største egenomsætning (i 2013 76 %) og væsentligt over gennemsnittet for alle landets egnsteatre (i 2013 29 %). Teatret lever imidlertid ikke op til de nye lovgivningsmæssige regler om, at et egnsteaters husleje maksimalt må udgøre 15 % af det samlede offentlige driftstilskud. Derfor skal teatret finde en løsning på det forhold, at teatrets huslejeniveau overstiger 15 % (i 2013 89,5 %).

Den historiske og ikonografiske teaterbygning udgør et særligt forhold for teatrets samlede økonomi. Evaluator anbefaler, at Bellevue Teatret (*i første omgang*) ansøger om dispensation til en husleje på mere end 15 % af det samlede offentlige driftstilskud.

- Bellevue Teatret viderefører den kunstneriske linje, som Jes Kølpin har opbygget siden 1995. Ledelsens intention om at sammensætte et repertoire baseret på morskabsteater og familieunderholdning fungerer godt og afvikles professionelt. Der satses på mediekendte koncepter og skeles til succeser i England, ligesom der importeres færdigskrevet tysk dramatik. Der ses endnu ikke lokalt forankret udvikling af scenekunsten. Der er imidlertid et projekt i støbeskeen.

Evaluator anbefaler, at Bellevue Teatret sideløbende med videreudvikling af repertoire af egenproduktioner indtænker andre scenekunstudviklende aktiviteter, der inddrager Gentofte og Lyngby-Taarbæk kommuner.

- Bellevue Teatret har som egnsteater et solidt landsdækkende brand. Der er potentiale til at indfri ambitionen om at blive Storkøbenhavns Teater. Teater og kommune har god dialog, og der er fra ledelsens side fokus på at udvikle og etablere lokale netværk og samarbejdsaftaler.

Evaluators anbefaler, at Bellevue Teatret arbejder på en fokuseret salgsindsats, hvor det nordsjællandske erhvervsliv inddrages og inviteres til dialog omkring teatrets potentiale som lokal medspiller i en storkøbenhavnsk teaterkontekst.

Samlet set kan dette konkretiseres ved hjælp af en SWOT-analyse.

STYRKER	SVAGHEDER
<ul style="list-style-type: none">• Teaterbygningen og beliggenheden• Teatersalens størrelse• Stærkt brand i hele Danmark• Mange publikumssucceser• Stor omsætning i forhold til tilskuddet• Driftssikkert repertoire• Balkon kan være tom, uden den påvirker gulvet = mulighed for satsninger	<ul style="list-style-type: none">• Ikke lokalforankret Gentofte teater – nærmere et storkøbenhavnsk teater• Konkurrence fra de københavnske teatre, som har en helt anden økonomi mht. tilskud• Begrænsede muligheder pga. fredning af bygningen• Korte spilleperioder• Manglende forsalg• Fornyelseelement er svært / ikke plads til risikovillighed
MULIGHEDER	TRUSLER
<ul style="list-style-type: none">• Stor sal = går det godt = penge = tage en risiko• Styrke og udvide brandet• Fokuseret indsats på forsalg og pakkelsninger• Børneprojekter som OPHAV• Udlejning af teatret uden for spilleperioder• Tænke hele området ind, skabe LA beach-stemning• Koncertsal / sommerkoncerter• Potentiale til at blive et lokalt kulturelt kraftcenter• Erhvervspakker til lokale erhvervsvirksomheder evt. i samarbejde med andre af kommunens kulturinstitutioner• Fokuseret indsats på at få de 20-40-årige i teatret	<ul style="list-style-type: none">• Ingen kontrol over bygning og husleje• 15 % reglen i forhold til huslejen• Fredningen af bygningen• Hvis ikke man får fat i de 20-40-årige publikummer• For mange publikumssvigt i træk• Øget konkurrence fra københavnske musik- og morskabsteatre

3 RAMMER OG TAL

3.1 Aktivitet og organisation

Bellevue Teatret har eksisteret som egnsteater siden 1995, hvor den første egnsteateraftale blev godkendt. Egnsteatret har fra sin begyndelse modtaget driftstilskud fra Gentofte Kommune, og fra 2015 ligeledes fra Lyngby-Taarbæk Kommune. Bellevue Teatret modtager herudover et særligt tilskud fra staten svarende til det driftstilskud, teatret modtog fra Københavns Amt før strukturreformen i 2007. Teatrets nugældende egnsteateraftale udløber ved udgangen af 2016.

Bellevue Teatret har til huse i teaterbygningen på Strandvejen i Klampenborg, tegnet af arkitekt Arne Jacobsen og opført i 1936 (bygningen blev fredet i 1988). Teaterbygningen har et etageareal på ca. 2.500 m² med en teatersal med 742 sæder, foyer, bar/café, administrationslokaler mm.

Teatret er organiseret som en selvejende institution. Ifølge institutionens vedtægter er teatrets formål at producere professionelt teater, herunder børne- og familieteater, som henvender sig til hele egnens befolkning. Institutionen kan endvidere udøve beslægtede kulturelle aktiviteter, samt aktiviteter, der harmoniserer med teatrets drift, såfremt den samlede bestyrelse er enig herom. Ifølge den gældende egnsteateraftale skal Bellevue Teatret producere mindst to nye forestillinger om året og derudover ligeledes en årlig danseforestilling. Teatret skal arbejde for, at en af de årlige produktioner bliver en større forestilling med flere medvirkende og større scenografi.

Bellevue Teatret har som overordnet strategi for aftaleperioden at konsolidere og udvikle teatret som institution i kommunerne i forlængelse af både teatrets interne organisation og teatrets placering i feltet af professionelle teatre i Danmark.

Teatrets virksomhed er primært stationær i Gentofte Kommune, og teatret kan desuden turnere samt indgå i samproduktion med andre teatre. Fra 2015, hvor Lyngby-Taarbæk Kommune indgik i finansieringen af det kommunale driftstilskud til teatret, blev der stillet krav om hvert år at præsentere 6 opførelser af de samlede årlige produktioner i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Bellevue Teatrets bestyrelse består af syv medlemmer. Ét medlem er udpeget af Gentofte Kommune. Udover direktøren er der seks fastansatte på teatret. Administrationen består af hhv. regnskabschef, teatersekretær og kommunikationschef. Det øvrige personale består af teknisk chef, forestillingsleder samt skræddersalsleder. Produktionsleder, billetkontorsansvarlig samt piccolochef er freelance ansat og på timeløn. Teatret har intet fast ensemble. Det kunstneriske personale – udover teknisk chef, forestillingsleder og skræddersalsleder – projektansættes i forbindelse med konkrete egenproduktioner.

3.2 Økonomi

I 2012 og 2013 havde Bellevue Teatret en samlet omsætning på ca. 16 mio. kr. (se tabel 1). I årene 2011 til 2013 modtog teatret driftstilskud fra hhv. Gentofte Kommune og Staten¹. Det kommunale driftstilskud udgjorde i 2011 ca. 3 mio. kr., stigende til ca. 3,4 mio. kr. i 2013. Det særlige statslige tilskud supplerede det kommunale driftstilskud med ca. 0,5 mio. kr. årligt. Fremadrettet for 2015 og 2016 indgår Lyngby-Taarbæk Kommune ligeledes i finansieringen af Bellevue Teatret med et driftstilskud på 100.000 kr.

Staten har årligt ydet refusion af Gentofte Kommunes driftstilskud til Bellevue Teatret².

Teatrets egenomsætning (gennem salg af forestillinger, entreindtægter, indtægter på øvrige aktiviteter, samt bidrag fra sponsorer, formidlingstilskud mm.) udgjorde i årene 2012 og 2013 godt 12 mio. kr., hvilket svarer til 76 % af teatrets samlede omsætning.

Tabel 1: Omsætningsfordeling i kr. og procent af samlet beløb

	2011 kr.	2011 %	2012 kr.	2012 %	2013 kr.	2013 %
Egenomsætning i alt	18.566.957	84 %	12.170.469	77 %	12.092.789	76 %
Salg af forestillinger	x		x		1.917.742	12 %
Entreindtægter	17.783.893	80 %	11.034.703	70 %	9.745.498	61 %
Indtægt på øvrige aktiviteter	463.064	2 %	990.766	6 %	259.549	2 %
Fonde, puljer og sponsorer	320.000	1 %	145.000	1 %	170.000	1 %
Driftstilskud i alt	3.534.327	16 %	3.621.659	23 %	3.911.928	24 %
Kommune Gentofte	3.040.312	14 %	3.115.787	20 %	3.426.000	21 %
Kommune Lyngby-Taarbæk (fra 2015)	-	-	-	-	-	-
Særligt statsligt tilskud ³	494.015	2 %	505.872	3 %	485.928	3 %
Omsætning i alt	22.101.284		15.792.128		16.004.717	

Beløb jf. teatrets regnskaber godkendt af kommunen.

¹ Et særligt statsligt tilskud, der før strukturreformen blev ydet af Københavns Amt, nu videreført i statsligt regi.

² I 2012 blev 41 % af den kommunale driftsudgift refunderet, i 2013: 41,5 %, i 2014: 40 % og i 2015: 38,5 %.

³ Se fodnote 1.

Tabel 2: Omkostningsfordeling i kr. og procent af samlet beløb

	2011 kr.	2011 %	2012 kr.	2012 %	2013 kr.	2013 %
Husleje/lokaleomkostninger	5.168.079	24 %	5.184.092	26 %	4.592.821	25 %
Produktion	11.717.344	54 %	9.882.819	50 %	9.331.322	51 %
Turnéomkostninger	x	x	x	x	x	x
Løn (faste og eksterne)	3.940.891	18 %	3.810.089	19 %	3.812.561	21 %
Øvrige omkostninger	823.163	4 %	772.279	4 %	623.136	3 %
Omkostninger i alt	21.649.477	100 %	19.649.279	100 %	18.359.840	100 %
Resultat	451.807		-3.857.151		-2.355.123	

Beløb jf. teatrets regnskaber godkendt af kommunen.

Bellevue Teatrets husleje/lokaleomkostninger udgjorde i 2012 ca. 5,2 mio. kr. og i 2013 ca. 4,6 mio. kr., hvilket årligt svarer til ca. en fjerdedel af teatrets samlede omkostninger. Teatrets husleje var i 2013 3,5 mio. kr., hvilket svarer til 89,5 % af teatrets samlede offentlige driftstilskud i 2013.

Med en samlet omsætning på 16 mio. kr. i 2013 er Bellevue Teatret blandt de af landets egnsteatre, som har den højeste samlede omsætning i året, kun overgået af et enkelt andet teater. Bellevue Teatrets totale omsætning lå også en del over gennemsnittet for egnsteatrene i Danmark, som i 2013 var ca. 8,4 mio. kr. (se bilag 1). Bellevue Teatret kom dog ud af regnskabsåret 2013 med et underskud på ca. 2,3 mio. kr. og en negativ egenkapital på 1,9 mio. kr. Dette forhold er der fra teatret og kommunens side taget hånd om i forbindelse med indgåelse af en egnsteateraftale, som fra 2015 afløste den tidligere aftale for perioden 2013-16. Som en konsekvens af den afløsende aftale er det kommunale driftstilskud til teatret blevet forøget – dels ved inddragelse af Lyngby-Taarbæk Kommune i finansieringen af Bellevue Teatret, dels ved en forhøjelse af det kommunale driftstilskud fra Gentofte Kommune.

I 2013 udgjorde det offentlige driftstilskud 24 % af Bellevue Teatrets totale omsætning, mens teatrets egenomsætning (gennem salg af forestillinger, entreindtægter, indtægter på øvrige aktiviteter samt bidrag fra sponsorer, formidlingstilskud mm.) lå på 76 %. Sammenlignes Bellevue Teatret med landets øvrige egnsteatre, er Bellevue Teatret det egnsteater, som har den absolut største egenomsætning – og væsentligt over gennemsnittet for alle landets egnsteatre, som i 2013 lå på 29 % (se bilag 1).

3.3 Vurdering af rammer og tal

Baseret på Kulturstyrelsens data og bearbejdning af disse er det evaluators samlede vurdering, at Bellevue Teatret er veldrevet med tilfredsstillende organisatoriske og fysiske rammer.

Teatret har en velfungerende bestyrelse, samt en god ledelse og medarbejderstab. Bestyrelsens sammensætning repræsenterer en bred vifte af netværk, kompetencer og teatrets historie.

Bestyrelsesformand Niels Kornerup har sikret fokus på konsolidering og besparelser. Ledelsen har vendt et underskud til et overskud (2014). Ambitionen er at lave morskabs-, familie- og danseteater, som rammer alle i målgruppen og ikke lader sig styre af teaterelitens mening om kunstnerisk outcome.

Forretningsmodellen er klart formuleret, og der balanceres mellem indtjening og kunstneriske satsninger. Bestyrelsen sikrer teaterdirektør Anette Vendelbo kunstnerisk råderum og armslængdeprincip i forhold til de kunstneriske dispositioner. Bestyrelsens næste skridt er sammen med ledelsen at udarbejde en langsigtet vision for teatret.

Den historiske og ikonografiske teaterbygning udgør et særligt forhold for teatrets samlede økonomi. På baggrund af nye lovgivningsmæssige regler om, at et egnsteaters husleje maksimalt må udgøre 15 % af det samlede offentlige driftstilskud, skal Bellevue Teatret på sigt finde en løsning på det forhold, at teatrets huslejeniveau overstiger 15 % (i 2013 89,5 %). Det vil være hensigtsmæssigt at ansøge om dispensation til en husleje på mere end 15 % af det samlede offentlige driftstilskud og indtænke løsningsforlag med hensyn til husleje-problematikken i udarbejdelsen af den fremtidige vision.

4 KUNSTNERISK AKTIVITET

4.1 Teatrets tradition og forestillinger – den kunstneriske linje

Bellevue Teatret er kendetegnet ved sin unikke arkitektur tegnet af Arne Jacobsen, opført i 1936, købt af Jes Kølpin i 1978 og genåbnet med Jes Kølpin som direktør i 1979. Som nævnt fik teatret i 1995 status af egnsteater i Gentofte. Teatrets historiske repertoire skal forstås i sammenhæng med de samtidige teatres repertoarer i København. Jes Kølpin valgte at fokusere på et ungt musikteater, sidenhen modern dance, og give plads til mediekendte kunstnere. Med ankerpunkter som Folk og Røvere i Kardemomme By har repertoireet spændt over musikforestillinger, teatersport, teaterkoncerter, til enkelte arthouse forestillinger, og siden 2002 med en fast sommerballet. Kendetegnende for den kunstneriske linje er musik og humor som omdrejningsakse. Anette Vendelbo fortsætter den kunstneriske linje, Jes Kølpin har udviklet gennem årene: *Vi vil skabe teater af høj kvalitet med dygtige professionelle skuespillere, med fokus på dramatik, hovedsagelig med humor i højsædet, børneteater, dans og musikforestillinger.*

Af øvrige arrangementer samarbejdes der med kulturinstitutionerne i kommunen via bl.a. Kulturklub Gentofte. Nationalt arbejdes der på at oparbejde et netværk med landsdelsscenerne om fremtidige samarbejder, ligesom der arbejdes på at co-producere med andre teatre i Danmark og i Norden. Øvrige sekundære aktiviteter omfatter et samarbejde med Science-makers om et koncept omkring videnskabsteater for børn. Indeværende sæson har desuden haft fokus på større lokal forankring, og teatret har deltaget i kommunens kulturelle aktiviteter, se kapitel 5.1.

Tabel 3: Antal produktioner, forestillinger og publikummer

Produktioner		Forestillinger	Publikummer
Produktioner – 2013			
<i>Egenproduktion:</i>	<ul style="list-style-type: none">• Elins fest• Sommerballet 2013	30 13	11.212 6.850
<i>Samproduktion:</i>	<ul style="list-style-type: none">• Carmen (med Black Box Theatre, Holstebro)	17	6.411
<i>Genopsætning:</i>	<ul style="list-style-type: none">• Folk og Røvere i Kardemomme By	39	18.070
	Total – 2013	99	42.543
Produktioner – 2014			
<i>Egenproduktion:</i>	<ul style="list-style-type: none">• Rytteriet Live 2• Shakespeares samlede værker• Sommerballet 2014	46 20 17	30.556 8.001 11.056
<i>Genopsætning:</i>	<ul style="list-style-type: none">• Folk og Røvere i Kardemomme By	32	19.574
	Total – 2014	73	69.187

Andre aktiviteter:

- Udlejninger: dans, velgørende formål, plade-release
- Udlejninger: musik, dans og hotelarrangement
- Copenhagen Dance Festival/Hip Hop
- Søs Fenger Koncert
- Udlejning til Gentofte Kommune
- Udlejning til danske skoler
- Clara – Indre Stemmer (gæstespil)

Tabel 4: Belægningsprocenter i 2014 (procentpoint afrundet til nærmeste hele tal)

Forestillinger 2014	Inviterede publikum	Betalende publikum	Antal pladser i alt	Sædebelægning	Værdibelægning
Rytteriet Live 2	1.641	28.915	34.132	90 %	85 %
Shakespeares samlede værker	1.240	6.752	14.840	54 %	45 %
Sommerballet 2014	1.310	9.746	12.614	88 %	77 %
Folk og Røvere i Kardemomme By	451	17.699	23.744	82 %	75 %

4.2 Forestillinger

Evaluators har haft mulighed for at se tre forestillinger, alle egenproduktioner.

Rytteriet Live 2

Rytteriet begyndte som radiosatire i 2008 på DR, fra 2010 også på DR2. Makkerparret Rasmus Botoft og Martin Buch med husorkester har vundet flere priser. Rytteriet Live 2 er en opfølgning på Rytteriet Live, der gik på Bellevue Teatret i 2010.

I et revykoncept med 10 scener og 8 musiknumre veksles der mellem sketches med de kendte figurer og husorkestrets originale sange. Der er indlagt pause, hvor der er mulighed for at købe merchandise. Showet er dramaturgisk helstøbt uden overraskelser. Der åbnes med gammeldags teater à la 1880'ernes naturalisme. Efter første scene folder scenografien sig ud, og store neonbogstaver med RYTTERIET sørger herefter for, at brandet slås fast. Scenografien er visuelt helstøbt, overdådig og laver en flot ramme med bl.a. drejescene og faldlem. Forestillingen er et brand, og der lægges ikke skjul på det. Publikum får, hvad de forventer – og lidt til. Alle de kendte figurer er med – først i de konstellationer, publikum kender fra tv. Sidenhen møder figurerne hinanden på tværs, og en sødme opstår bl.a. mellem figurerne Steen og Else. Når dertil lægges, at deres respektive partnere spilles af selvsamme skuespillere, tilføjes der et metalag til fortællingen.

Humoren veksler mellem tabubelagt inddragen af publikum ("nu får jeg lyst til at lave en lille Gallup undersøgelse, hvor mange her i salen er glatbarberede forneden?") og komisk fremstilling af stereotyper kendt fra forstaden (Tulle, Else, Erik og John) eller det nordlige København (snobberne, Frits og Poul). Husorkestret fungerer som et poetisk og eftertænksomt pauseindslag mellem sketchene. Bjørn Fjæstad og Marie Keys tekster levner rum for fordybelse og inderlighed. Som antikkens kor bidrager husorkestret til refleksion og hverdagsperspektiv indimellem platheder og grin.

Troldene Rolf og Niller causerer på ishøj'sk over multinationale morgenmadsprodukt-firmaers PR maskine, og dialogen udvikler sig til musikalsk rytme-rænkeri med fornem timing og reference til Kjeld og Dirch. Rørende bliver det med figuren Steen, keramikeren Juttas mand. Med fine monologer om at være gået i stå formår Martin Buch at gribe publikum. I næstsidste slutscene, hvor Steen og Else mødes, hersker der et rørende og troværdigt samspil mellem de to skuespillere. Selvom præmissen er at underholde og gå efter grinet, tør skuespillerne her gå efter inderlighed, og de lykkes med det.

Overordnet er Rytteriet Live 2 veltempereret underholdning, der afvikles yderst professionelt. Det giver sig på intet tidspunkt ud for at være andet end rendyrket branding af (forretnings)konceptet Rytteriet. Med de store lysende neonbogstaver svævende over scenen, merchandise i velkomstmøllen før forestillingen og i pausen, slås det helt fast, at dette 'produkt' er velstøbt og i orden med små indlagte provokationer. Showet er ikke nyskabende; det er professionelt og velproduceret.

Perplex

Perplex er skrevet af den tyske Schaubühne-dramatiker og dramaturg Marius von Mayenburg og instrueret af Christoffer Berdal. Det er et kammerespil for fire medvirkende (Troels Lyby, Louise Mieritz, Jon Lange og Ellen Hillingsø). Manuskriptet går i en lige linje fra Samuels Becketts absurde univers og dramaturgi. Det er parforholdsdramatik med indlagt humor og gennemspilning af de roller, en moderne tilværelse byder på. Manuskriptet er imidlertid gammelt indhold på brugte flasker. Symbolikken er ikke til at misforstå (lugten af råd i huset – en underlig plante – en pakke som stilles frem i begyndelsen af forestillingen og til sidst åbnes for at afsløre et afskåret hoved af en af karakterne – Troels Lyby nøgen på scenen ... 'klædt af' ... til kostumeparty, men 'der er ingen, der kan se, hvad du er...'). Stykket opfylder til sidst sin egen profeti om at udstille rammen (teatret) – at det hele er noget, vi spiller, og der sidder nogen derude og kigger på os – ved at pille scenografien ned stykke for stykke og afsløre det sorte intet både bagved og foran (publikum).

Manuskriptet har dramaturgisk tæft, men lider af slidgigt. Det bliver til små rids i overfladen og en pegning på sig selv, teatret som tom kulisser. Men for at nå ind til hvad? Det store intet. Postulatet om at 'alt er løgn' og verden er information om en genstand, men i virkeligheden findes der ingen ægte sandhed, selv karakterne er og bliver karakterer/eksisterer ikke, bliver underligt hult og postuleret.

Instruktion og scenografi følger manuskriptet 1:1 i moderigtige farver med indlagt kostumeparty, hvor nazi-uniform følges af homoseksuel i elgkostume som en halvslidt parafrase over filmen Brokeback Mountain. Der er arbejdet med timing, som er altafgørende for at få humoren udover scenekanten, men den aften, evaluatoren så forestillingen, kom den skævt fra start og fik aldrig rigtig indhentet det. Svært at afgøre, om det skyldtes

manuskriptets grænsende til matematiske dramaturgi, instruktionens huller i timingen, eller scenografiens ufortolkede univers og dermed udelukkelse af mulighed for, at nye radikale historier kan opstå. Det blev hverken den samtidskritik, der latent ligger i manuskriptets inderste gemmer, eller den lattervækkende farce, der måske kan lokkes ud af manuskriptet. Og det er synd. For intentionen om at bringe en etableret tysk dramatiker til Bellevue Teatret er god.

Shakespeares samlede værker – 37 stykker på lige omkring 97 minutter

Baseret på 'The Complete Work of William Shakespeare' af Jess Winfield, Adam Longe og Daniel Singer fra 1987. Den danske version er bearbejdet af Line Knutzon, instrueret af Nicolai Cederholm og med Iben Hjejle, Nicolaj Kopernikus og Anders W. Berthelsen, der alle spiller sig selv, og som spiller sig igennem udvalgte Shakespeare-stykker med indlagt slapstick, metadiskussion og nutidskommentarer. I to akter kommer forestillingen rundt om Shakespeares mest kendte værker samtidig med, at der perspektiveres til dagens politiske korrekthed i forhold til f.eks. ligestilling og racisme. Således udvises Nicolaj Kopernikus fra scenen af de to andre, da han entrerer med Nutella i hovedet for at spille Othello. Dermed udrulles racisme-diskussionen, hvor også Pippi Langstrømpe og andre dagsaktuelle, mediekendte sager inddrages. Med Sverige som bannerfører slår de to andre skuespillere over i svensk og spiller resten af scenen på politisk korrekt svensk. På samme måde inddrages ligestillingsdiskussionen, da Iben Hjejle som *kvindelig* skuespiller degraderes til et objekt, der er yndig og kan røre i kødgryder. Da hun protesterer, får hun følgende reaktion fra sine to mandlige medspillere: "Årh nej, vi orker ikke hele den feminisme-debat". På den måde rulles feminismen alligevel ud og glider ned med lidt humor og lummerhed.

Med en præmis om, at Shakespeare-forestillinger er tunge uforståelige tekster, der bliver reciteret af selvhøjtidelige skuespillere, tager forestillingen alligevel verdens mest kendte dramatiker i forsvar, og i bitte små glimt, hvor Shakespeares tekster rent faktisk spilles hjem af både de tre på scenen og en 'secret guest star' (Preben Kristensen/Finn Nielsen), åbner forestillingen døren på klem ind til det ægte Shakespeare-univers. Og ned ryger Shakespeare-pillen. At the end of the day får publikum rent faktisk et glimt af Shakespeares potente univers. Det er tre topprofessionelle og dedikererede skuespillere, der kan, vil og skal. Det er en forestilling, der kender sin præmis som morskabsteater og udfordrer rammen ved rent faktisk at ville noget – både med Shakespeare og en politisk dagsorden.

Evaluator havde ikke mulighed for at se Sommerballet eller Folk og Røvere i Kardemomme By. Disse to faste, næsten image-agtige ankerpunkter i teatrets repertoire udgør sammen med ovenstående en driftssikker og professionel kunstnerisk linje.

Der ses ikke lokalt forankret dramatik eller andre scenekunstaktiviteter, der involverer eller tager afsæt i teatrets specifikke professionelle scenekunstkompetencer eller involverer teatrets professionelle scenekunstnere. Der findes imidlertid andre lokale aktiviteter, mere herom i afsnit 5.2.

4.3 Vurdering af den kunstneriske aktivitet

Samlet set er konklusionen, at ledelsens intention om at sammensætte et repertoire baseret på morskabsteater og familieunderholdning fungerer godt. Der satses på sikre danske kendinge (Rytteriet Live 2), der

skeles til England og bearbejdes til et dansk publikum (Shakespeare), og der importeres færdigskrevet tysk dramatik fra en anerkendt Schauspiel-dramatiker/dramaturg (Perplex).

Det er evaluators vurdering, at Bellevue Teatret lever op til egnsteateraftalen og målene for aftaleperioden vedrørende egnsteatrets primære opgave, som er at producere og opføre professionelle scenekunstforestillinger. Repertoiret sammensættes med morskabs- og familieteater, ballet og indtjening for øje. Der egenproduceres to forestillinger pr. sæson plus en sommerballet. Det er evaluators indtryk, at forestillingerne kan, skal og vil.

Den kunstneriske kvalitet og de kunstnere, der engageres, er veletablerede og anerkendte. Oftest trækker de et stort publikum. Desto kvalitativt modigere er det f.eks. at tænke forestillingen Perplex ind i repertoiret. Bellevue Teatret har siden 1981 opført familieforestillingen Folk og Røvere i Kardemomme By. Forestillingen er blevet synonym med teatret. Flere publikummer har fået deres første teateroplevelse med netop denne forestilling, og mange kommer igen – med børn og børnebørn. 'Folk og Røvere' tegner sammen med sommerballetten (fast hver sommer siden 2002) Bellevue Teatret. Disse to forestillinger udgør de grundpiller, resten af repertoiret bygges op omkring. Hvor 'Folk og Røvere' repræsenterer det økonomiske fundament, udgør sommerballetten det kunstneriske sats. Lægges dertil de to årlige egenproduktioner, er konklusionen, at for et egnsteater med den absolut højeste egenomsætning lægges der en sikker kunstnerisk linje, hvor balancen mellem kunst og forretning er nøje afstemt.

5 FORANKRING OG SYNLIGHED

5.1 Lokal forankring og samarbejde

I et brev af 28.4.2014 fra Projektstøtteudvalget/Kulturstyrelsen til Gentofte Kommune omkring ændringen af egnsteateraftalen skrev Scenekunstudvalget følgende kommentar: *"... udvalget vil med interesse se frem til, hvorledes Bellevue Teatret vil arbejde med at udvikle scenekunsten i det lokalmiljø, som teatret er forankret i."*

Kulturudvalgsformand Michael Fenger fremhæver Bellevue Teatret som et politisk forankringspunkt. Teatret passer godt ind i kommunens profil og harmonerer med den lette sommerstemning, der er kendetegnende for området omkring bygningen. Kommunen har valgt at støtte op omkring teatret og bruger relativt mange penge på teatret set i forhold til kommunens andre kulturelle indslag.

Bellevue Teatret samarbejder med en række aktører og netværk. Der er, siden Anette Vendelbo trådte til, indgået aftaler med Ældresagen, hvor der udbydes særarrangementer for medlemmerne med en bedsteforældredag på Folk og Røvere i Kardemomme By. Næste sæson bliver der lavet endnu et arrangement i forbindelse med forestillingen Four Jacks. Der har været samarbejder med Irma efter samme koncept. Gentofte Kommune laver hvert år børne- og ungekulturuger, og i den forbindelse har Bellevue Teatret tilbudt de unge at overvære åbne prøver. Ligesom der i Gentofte Kommunes kulturnat tilbydes rundvisninger på teatret og jazzkoncerter i forbindelse med Sommerjazz. Der påtænkes endvidere indledt et samarbejde mellem teatret og skolernes yngste klasser om en evolutionsforestilling i efteråret, samt et samarbejde med gymnasierne vedr. forestillingen 'Danmarkshistorien' efter nytår. Endelig afholder den lokale balletskole 'Skovserballetten' sin årlige afslutning på teatret, hvor både elever og forældre møder talstærkt op. Der har været dialog med den lokale dramaskole om at spille på Bellevue Teatret, men salen er for stor for skolen. Man arbejder imidlertid på at finde andre former for samarbejde med dramaskolen. Endelig forsøger Gentofte Kulturklub med sine 3.000 medlemmer at skabe tværinstitutionelle samarbejder i kommunen. Der er planer om fælles marketingindsats og tilbud på tværs af kommunens kulturinstitutioner til byens borgere. Teatret arbejder desuden med at udvikle et koncept rundt om den populære familieforestilling, Folk og Røvere i Kardemomme By, hvor daginstitutionerne på forhånd får tilsendt sang- og malerhæfter. Sommerballetten 2015 er 'Lolita', og der indledes i den forbindelse et samarbejde med biblioteket om at skabe synergi mellem ballettens tema og de mange bøger, film og andre materialer, som omhandler "Lolita"-begrebet. Af lokale samarbejder forsøges der at etablere samarbejde med naboen Bakken omkring fælles markedsføring, der hvor der i forvejen er synergi. I næste sæson vil det blive omkring Cirkusrevyen og Four Jacks.

Næste sæson planlægger teatret sammen med kommunen et fælles fremstød rettet mod de lokale skoler fra 7. klasse og op omkring forestillingen 'Danmarkshistorien' (med samme kunstneriske hold som Shakespeares samlede værker). Ligesom der på sigt er planer om at etablere videnskabsteater for børn. Bellevue Teatret er i dialog med Science-makers, og der fundraises til konceptet. Evaluator har haft

mulighed for at læse projektbeskrivelse til forestillingen 'OPHAV (arbejdstitel), som skal være en *'hybrid mellem videnskab og teater'* for de 8-14-årige og udvikles i samarbejde med naturvidenskabelige formidlere og forskere.

Endelig er der hos både ledelsen og kommunen et stærkt ønske om også at bruge teatret som koncertsal for byens borgere.

Regionalt arbejder Anette Vendelbo på at etablere netværk med landsdelsscenerne. Konkret er der dialog med Aalborg Teater og Rogaland Teater i Stavanger, Norge. Tanken er at co-producere, således at omkostningerne kan nedbringes.

Arne Jacobsens ikoniske teaterbygning er i sig selv et vartegn for Gentofte Kommune. Ledelsen og bestyrelsen har en ambition om at tage ejerskab i bygningen. Første skridt har været selv at forpagte baren. Ambitionen er, at alt rundt omkring teaterbygningen skal være en oplevelse. Jazz på terrassen om sommeren, etablering af en mere direkte vej til stranden og åbning af pladsen foran teatret. Bygningen er imidlertid fredet, og det er begrænset, hvor store forandringer det er muligt at tilføje. Bestyrelsesformand Niels Kornerup fremhæver bygningsværket som både en styrke og en svaghed. Styrken ligger i teatret som markør i lokalområdet, plus at Bellevue Teatret vel nok er landets mest kendte egnsteater. Bygningen er imidlertid også en svaghed, idet den fredede 80 år gamle bygning ikke levner nemme muligheder for ombygning eller udvidelse. På sigt er det ifølge bestyrelsesformanden en svaghed, at teatret ikke selv ejer bygningen.

5.2 Kommunikation og synlighed

Der er ansat en kommunikationsmedarbejder, som også varetager en dramaturgfunktion. Kommunikationen udadtil er veltilrettelagt og i tråd med teatrets brand. Der er sammenhæng mellem PR og markedsføring på de sociale medier, de trykte medier og diverse outdoor tiltag. Teatret har en velfungerende hjemmeside samt en rimeligt aktiv Facebookside med næsten 7.000 followers. Derudover har teatret opbygget en mailingliste på 7.000 modtagere. Der sendes nyhedsbreve i forbindelse med forestillinger og ny sæson, og teatret oplever et øget salg som følge af udsendelse af nyhedsbrevene. Teatret indgår desuden i det årlige teaterkatalog udgivet af Scenit og BilletBillet.

I modsætning til de fleste andre egnsteatre bliver Bellevue Teatret anmeldt af stort set alle relevante medier ved hver ny premiere. Enkelte shows eller forestillinger transmitteres på landsdækkende tv.

5.3 Vurdering af forankring og synlighed

Bellevue Teatret agerer som et kommercielt, professionelt københavnerteater. Bellevue Teatret er synligt i gadebilledet i Storkøbenhavn og på de københavnske medieplatforme. Der laves solid traditionel markedsføring og PR, som spejler teatret og forestillingerne.

Den arkitektoniske teaterbygning er i sig selv en lokalt forankret markør i kommunen. Udfordringen for såvel kommune som teater er at revitalisere den lokale forankring, således at både bygning og indhold indgår i bredere lokale samarbejder og arbejder målrettet på at skabe en prominent profil i kommunen.

I forbindelse med at Lyngby-Taarbæk Kommune indgik i aftalen med et tilskud på 100.000 kr., er det aftalt, at der skal laves seks opførelser i Lyngby-Taarbæk. Isoleret set kan disse seks opførelser ikke opfylde kravet om, at et egnsteater skal have lokal forankring og medvirke til udvikling af scenekunsten i lokalområdet. Teatret arbejder imidlertid også inden for sin (primært kommercielle) kunstneriske ramme på at udvide og udvikle samarbejdet med lokale institutioner og virksomheder. Kulturstyrelsen/Projektstøtteudvalgets kommentar omkring udvikling af scenekunsten i lokalmiljøet i forbindelse med den nye egnsteateraftale er blevet taget til efterretning. Det er evaluators indtryk, at ledelsen er opmærksom på at udvikle lokale samarbejder og etablere dialog med såvel uddannelsesinstitutioner som kulturtilbud i kommunen. Der arbejdes på at udvikle samarbejder med lokale foreninger og virksomheder, ligesom der arbejdes på at etablere kontakt til bl.a. skoler og fritidsinstitutioner. Af lokalt forankrede scenekunstudviklende projekter kan projektet 'OPHAV' – videnskabsteater for børn – blive det første konkrete eksempel.

Evaluator anbefaler, at ledelsen fortsætter det gode arbejde med at videreudvikle samarbejder på tværs i kommunen. Scenekunstneriske projekter som 'OPHAV' kan meget vel være startskuddet til et nyt interessant og lokalt forankret koncept. På samme måde anbefales det, at Bellevue Teatret sideløbende med udvikling af repertoiret af egenproduktioner indtænker andre scenekunstudviklende aktiviteter, der inddrager Gentofte og Lyngby-Taarbæk kommuner.

6 METODE – DATAINDSAMLING

Evalueringen er gennemført over fire faser ud fra følgende fremgangsmåde:

Metoder og interessenter
<p><i>Desk research</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Desk research, herunder vedtægter, egnsteateraftale, teatrets selvevaluering, årsrapporter, presseklip mv.• Bellevue Teatret – arkitektur og teater i Arne Jacobsens bygningsværk af Ulla Strømberg, Bogværket 2012• Analyser af det kvantitative materiale, indsamlet og bearbejdet af Kulturstyrelsen• Indledende møde med Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst
<p><i>Interviews</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Interviews med teatrets leder• Interview med bestyrelsesformand• Interviews med Gentofte Kommunes kulturudvalgsformand og kulturdirektør• Gruppeinterview med teatrets ledelse og kulturdirektøren
<p><i>Forestillinger og andre aktiviteter</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Set teatrets egenproduktion Rytteriet Live 2• Set teatrets egenproduktion Perplex• Set teatrets egenproduktion Shakespeares samlede værker• Anmeldelser af Perplex, Shakespeares samlede værker
<p><i>Afreportering</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Udarbejdet nærværende rapport• Præsenteret rapporten for Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst

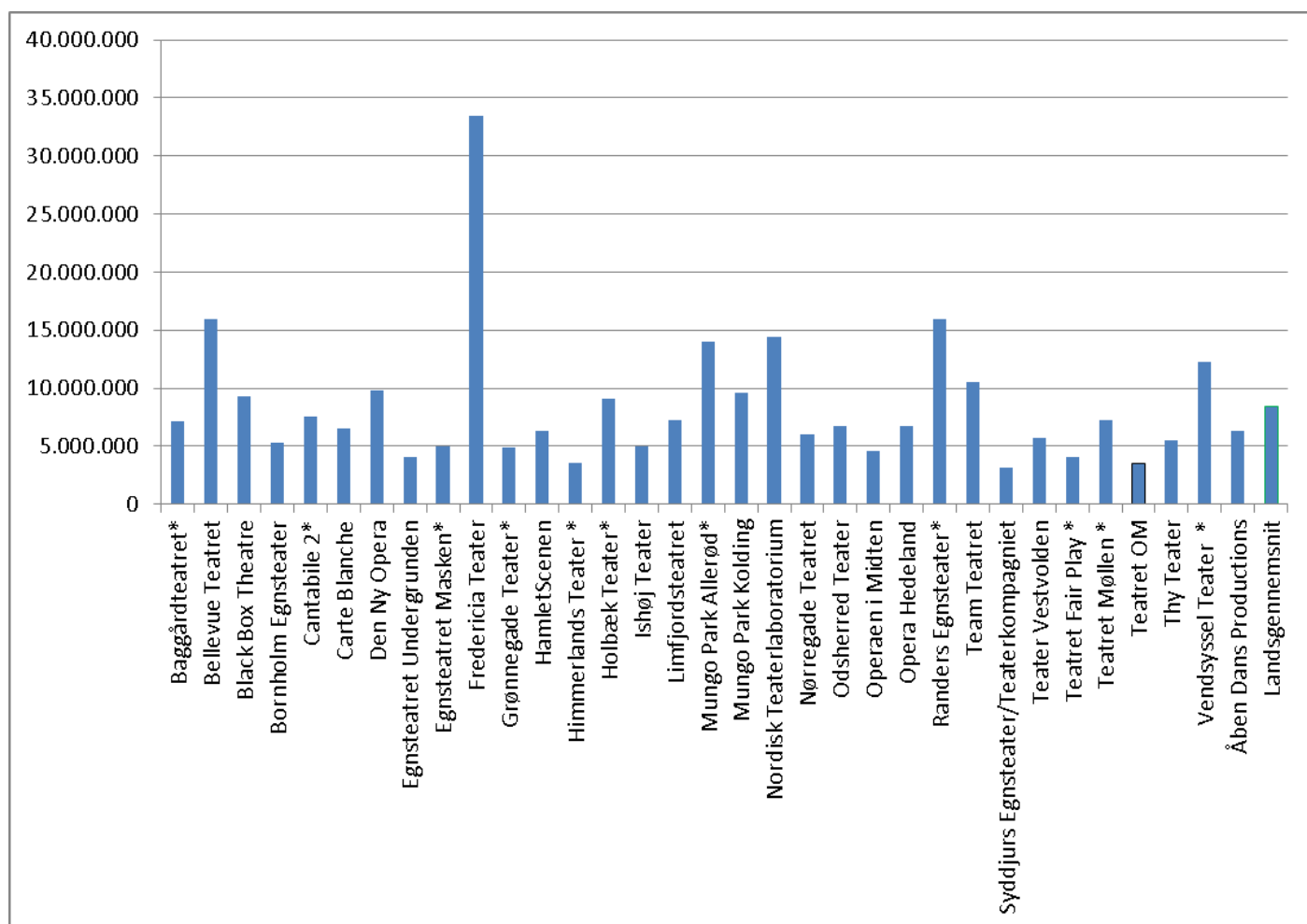
Det metodiske greb, der ligger til grund for at evaluere den kunstneriske aktivitet, er Ønskekvistmodellen. Ønskekvistmodellen er udviklet af forskere fra Aarhus Universitet⁴. Den udgør en enkel model for, hvordan man – på struktureret vis – kan diskutere og vurdere kvalitet i den performative kunst. Ønskekvistmodellen skitserer kunstnerisk kvalitet som en kombination af Villen, Kunnen og Skullen, forstået som Engagement, Evner og Nødvendighed.

⁴ Ønskekvistmodellen: Kunstnerisk kvalitet i performativ kunst, Klim 2003 samt Ønskevisten: En håndbog i evaluering af teater, dans og musik, Klim 2005, begge Jørn Langsted, Karen Hannah og Charlotte Rørdam Larsen, Aarhus Universitet.

BILAG 1: ALLE EGNSTEATRES SAMLEDE OMSÆTNING I 2013

Figur udarbejdet på baggrund af tal fra godkendte regnskaber for 2013.

For teatre mærket med * er tal fra regnskaber perioden 1-7-2013 til 31-6 2014.

BILAG 2: EGNSTEATRES OMSÆTNING – 2013, OFFENTLIGT DRIFTSTILSKUD OG ØVRIGE INDTÆGTER

Figur udarbejdet på baggrund af tal fra godkendte regnskaber for 2013.

For teatre mærket med * er tal fra regnskaber perioden 1-7-2013 til 31-6 2014.

